

עניין: לריח שמניך טובים

מהרש"א ח"א

מהר"ל ח"א

דרש רב נחמן בר יצחק
וכו'. פי' דבר זה,
ת"ח שהוא מגולה דהיינו
שאינו מעלים תורתו מן
אחרים ונושא ונותן
בתורה עם אחרים, וגם
במעשים שלו עושה חסד
וצדקה ושל' בין הבריות,
בזה ריתו נודף לכל אדם.
וכמו זה נחשב שהוא
נמצא בפעל ולא בכח
כאשר ריתו נודף לכל.

ולפיכך אמר שכשם שהוא מגולה בשמו ובחכמתו ובמעשים לכל העולם, כך מתגלין לו סודי התורה שאינם נגלים לכל נגלים [לן], ואמר כי יותר מזה שמלאך המות אוהב אותו, כי התורה היא למעלה ממדרגת מלאך המות. וזה כי הדבר שהוא מציאות בפעל לגמרי אין כח להעדר שהוא (מן) מלאך המות לשלוט בו. וזה שאמר שנוחל שני עולמים, הוא הטעם אשר אמרנו כי הוא מציאת בפעל כאשר ריחו נודף, והרי הוא מציאות גמור נחשב, וראוי אליו המציאות בעה"ז ובעה"ב, וזהו שנוחל שני עולמים, וכל זה כי האדם כמו זה שהוא ת"ח שנחשב מציאות בפעל לגמרי זוכה זה ויש להבין את זה.

אפיקי ים לרבי יצחק אייזק חבר

דרש ר"נ בר רב חסדא וכו' למה ת"ח דומה וכו' כי ת"ח הם דגי הים והם מלויתין נחש תנינא דאורייתא שהוא רע"מ, שהוא סוד הנהר היוצא מעדן עילאה והוא משקה לכל שייפין דגופא, והוא ב' תהומות כמ"ש (חשלי ג כ) בדעתו תהומות נבקעו וכו' ימא עילאה ותתאה שהם עוה"ז ועוה"ב בינה ומלכות כידוע, וכשהנהר הוא משקה לאחרים אז נתוסף בו דעה מסוד ג"ר שהוא סוד שמן הטוב וכו' שמן דאבא, וכשהנהר סתום אז יחרב ויבש וכת' הצדיק אבד וכו'. וז"ש שת"ח כשמרביץ תורה לאחרים אז הוא בסוד משך הנהר דלעילא, ואז נדמה לצלוחית של פלייטין המגולה ששמנו וריחו נודף, ואז דברים המכוסים ממנו מתגלי' לו שהם ג"ר שעליהם נאמר (חגיגה יג ע"א) במופלא ממך וכו' ובמכוסה ממך וכו', וכולם נעשים לו אוהבים דכל שייפי גופא רחמיין ל', דכל עלמין מקבלים שפעם ע"י משיכו דהאי נהר, אפי' דרגין תתאין דסט"א מקבלים התמצית, וכמו שהוא בענין ע' פרים שהקריבו ישראל בסוכות כידוע, וז"ש שגם מהמ"ו נעשה אוהבו, ולא עוד אלא שנוחל שני עולמות עוה"ז ועוה"ב שהם ב' תהומות הנ"ל וכמ"ש.

ח"א דף לה ע"ב דמה ת"ח דומה צ"צויתון ש"פ פלייטון ב"ו. לכאורה לפי הדמיון הת"ח דומה לשמן הטוב שצלוותים ולא ה"ל דומה לצלוותים וי"ל שדימה גוף הת"ח לצלוותים והשכל שבו שהוא כח הנשמה לשמן הטוב הדולק בו כמ"ס ג' נר אלהים נשמת אדם וקאמר שאל מחשוב להחזיק תורתך לעמך שלא ללמדה לאחרים ושתהא אהה נקרא ת"ח ולא אחר דאדרבה קח לך המשל מהצלוותים של פלייטון כשהוא מריק שמנו לכלי אחר אף הוא ריחו נודף שהוא נחשש בשמן שהיה בו כבר אצל אס הוא אינו מריק שמנו נשאר הוא מכוסה ואין ריחו של צלוותים נודף כך הוא ת"ח אס הוא מריק תורתו ומלמדה לאחרים ריחו נודף ומוסיף בחכמה וכשהוא מכסה תורתו ומחזיק תורתו לעצמו אין מוסיף בחכמה: והאם קאמר וי"א עוד א"א דברים שמכוסים מומנו מתגלים לו. ע"י ששלמדה לאחרים כדאמרין ה' הרבה למדתי מרצתי ויותר מחצרי ויותר מתלמידי והתוספות פירשו צעין אחר ע"ש: וקאמר וי"א עוד א"א ב"ו. ע"פ מ"ש בפרק ר"ע ה' אריז"ל צשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה וכו' עד מיד כל אחד ואחד נעשה אוהבו ומסר לו דבר שנאמר לקחת מתנות וגו' ואף המלאך המות מסר לו דבר שנאמר ויתן את הקטרת וגו' והוא שאמר הכא שמי שזכה וזיכה את הרבים כמדתו של משה רבינו ע"ה זוכה גם הוא שאף דברים המכוסין מתגלגין לו על ידי מלאכי השרת כמו שנחגלו למשה ואף מלאך המות נעשה אוהבו כמו למרע"ה כמ"ס: וקאמר וי"א עוד א"א שנוה"ל שני וכו'. שמנינו צעין זה צסמוך לו בפרקי אבות באברהם שזכה וזיכה את הרבים כמ"ס ואת הנפש אשר עשו בחרן ועל ידי כך נוהל הוא ותלמידיו שני עולמות גם זה מתלמודו שמריק תורתו וזיכה אותה לאחרים ראוי לנחול שני עולמות. ודריש מעלמות ג' דרשות למדלל כתיב על מות צשתי חיות ע"כ דיש למדרש ציה עוד דרשה אחרונה ומדלל כתיב עולמת צי"ו אחר העי"ן ע"כ דיש למדרש ציה עוד דרשה אחרונה ומדלל כתיב עלומות צי"ו אחר הלמ"ד ע"כ דיש למדרש ציה עוד דרשה אחרונה וק"ל:

תורת חיים

וְלֹא עוד אלא שדכרים הסכוסין ממנו מתגלין לו. פירש רש"י ז"ל מעצמן בלי טורח דכיון שמלמד מתורתו לאחרים ותלמידיו מחסרין אותו לכך חכמתו ותורתו נובעת בקרבו והולך ומתגבר תמיד לידע תעלומות חכמה יותר מתלמידיו כבאר מים חיים שכל זמן שדולין ממנו תמיד הולך ומתגבר ומתמלא מעצמו מנביעתו.

חתם סופר

וְלֹא עַד אֵלֶּה דְּבָרִים שֶׁמִּבְּרִית וְנוֹמְרֵי הַבְּרִית לֹא דִקְדָּשׁ כִּיֹּן שֶׁנִּכְלָה זִמְנָה לְהִצִּין לְחִלּוּמֵי־דָם מִפְּסִיד בְּלִימּוּד עֲלֹמוֹ וְאִפִּי דְּבָרִים הַמְּגֻלִּים מִתְכַּסִּי וְנוֹמְרֵי קִמְלֵי אִפִּי הַמְּכֻבָּד וְהַמְּגֻלִּים לוֹ. וְאִזְכֹּר מִלֵּאךְ הַמּוֹת אֲהַבּוּ רָחֵל לְנוֹרָה שְׂרָחָה שִׁיחָי לְאֹרֶךְ יָיִים וְלֹא יֵהֵ" לוֹ שְׁלִיטָה עָלָיו וּמִפִּי שְׁמִיטָתוֹ יִתְכַּפֵּר עַד הַדּוֹר וְעַד גְּדוּלָּה לְדִיקִים צְוִיטָתָם יוֹתֵר וְנִצְחִייתָם עִ"כ אֲהַבּוּ שִׁיחָה לְאֹרֶךְ יָיִים. וְאִזְכֹּר שְׂמֵחַל שֶׁכִּי עוֹלָמוֹת הַעֲהָ"ז וְהַעֲהָבָה הַרְבּוּתָהּ הִיא עֲהָ"ז דַּעֲהָ"ז פְּשִׁטָּה וְהַרְבּוּתָהּ אִפִּי עֲהָ"ז כּוֹחַ חֹכְמָה לְשִׁתִּי שְׂוֹלְחָתָהּ וְהַמְּעַטִּים דְּאִין רֹבץ הַלְדִּיקִים זֻכִּים לְשׁוֹלְחַן הַעֲהָ"ז כִּי הֵן צָקְדוּשֵׁי לֹא יִשְׁאֻלִּין וְשִׁמְחָה מֵרֹבץ טוֹבָה יִשְׁמֹן יִשְׁרֹן וְיִצְעַק אֲחֵל הֵאֵל דְּמוֹכָה דְּבִים דְּאִין חֲטָה בָּא עַל יְדוֹ שׁוֹב צְטוּחִים בּוֹ קָלָא יִצְעַק עִ"כ זֻכָּה לְשִׁתִּי עוֹלָמוֹת בִּם לְשׁוֹלְחַן עֲהָ"ז :